

Ilmastovalintatalo

Avoinna
24/7

www.suomenlahetykseura.fi

Ilmastovalintatalo

JÄRJESTÄJÄN OPAS & USEIN KYSYTYT KYSYMYKSET

ILMASTOVALINTATALO TUO TOIVOA

Ilmastonmuutoksen vaikutukset näkyvät jo ympäri maailmaa. Sään ääri-ilmiöt ovat lisääntyneet ja olosuhteet muuttuneet ennustamattomiksi. Vaikutukset koskettavat eniten jo kaikkein heikoimmassa asemassa olevia, jotka ovat vaikuttaneet ilmastonmuutoksen syntyyn vähiten. Ilmastonmuutoksen ympärillä pyörivä keskustelu voi aiheuttaa huolta ja toivottomuutta.

Ilmastovalintatalon avulla tuomme toivoa, meillä jokaisella on mahdollisuus vaikuttaa! Pienten arkipäiväisten valintojen kautta voimme pienentää hiilijalanjälkeämme ja olla mukana ehkäisemässä ilmastonmuutoksen vaikutuksia.

Valintojen tekemisen kautta halutaan kiinnittää huomiota myös oikeudenmukaisuuteen. Suomalaisen hiilijalanjälki on erittäin paljon suurempi kuin keskivertohiilijalanjäljet esimerkiksi Tansaniassa tai Nepalissa. On oikeudenmukaista totutella kuluttamaan vähemmän.

Lisää Lähetysseuran ympäristötyön perusteista ja faktoista Ilmastovalintatalon taustalla löytyy usein kysytyjen kysymyksien osiosta.

TARVIKKEET

Lataa materiaalit [Materiaalipankista](#)

Kyltit

- Ilmastovalintatalon kyltti (A3)
- Ohje-kyltti (A3)
- Kiitos-kyltti (A4)

Tulosta kukin oikean kokoiselle paperille.

Tuoteparikortit

- Riisi vai ohra
- Juusto vai kananmuna
- Kahvi via naudanliha
- Laivamatka vai lentomatka
- Lehmänmaito vai kasvimaito

Lataa tiedostot koneellesi. Tulosta kukin 2-puoleisesti joko A4-kokoiselle paperille kääntäen pitkän reunan yli. Leikkaa valkoiset tyhjät alueet pois.

Muut ladattavat materiaalit

- Ostoslista (A4)

Tulosta ostoslista A4 ja leikkaa ostoslistat irralleen toisistaan.

- Kuitti (A4)

Tulosta kuitti A4-kokoiselle paperille 2-puoleisesti kääntäen lyhyen reunan yli. Taittele paperi vaakasuunnassa kolmeen haitarimallin mukaisesti.

Muut materiaalit

- Keräyslippaat (tilattavissa osoitteesta tasaus.fi/seurakunnille)
- Vapaaehtoisesti oikeita tuotepakkauksia kaupasta (HUOM! Tuotemerkit peitettävä!)

ILMASTO- VALINTATALON PYSTYTTÄMINEN

Lataa materiaalit [Materiaalipankista](#)

Alkuun

- Ilmastovalintatalon kyltti (A3)
- Ohje-kyltti (A3)
- Ostoslistat (erilleen leikattuna)

Linjasto

- Tuoteparikyltit

*Tuoteparikyltit voi ripustaa seinälle niin, että myös niiden kääntöpuoli on luettavissa tai asettaa pöydille. Tuotteiden järjestyksellä ei sinänsä ole väliä, mutta on hyvä aloittaa helposta valinnasta, esim. ohra ja riisi. Tuoteparien ei tarvitse olla jokainen omalla pöydällään, mutta se selkeyttää valintojen tekemistä. Rekvisiittana voi käyttää myös oikeita tuotepakkauksia. Muista kuitenkin peittää alkupe-
räiset tuotemerkit!*

Kassa

- Kiitos-kyltti (A4)
- Kuitti (A4)
- Keräyslipas

Tuoteparien jälkeen tulee ”kassa”, josta ilmastovalintatalon asiakkaat saavat mukaansa kuitin. Loppuun on myös hyvä sijoittaa keräyslipas mahdollisia lahjoituksia varten.

Havainnekuvista näkyy Maailma kylässä -festivaalilla Lähetyseuran teltaan rakennettu Ilmastovalintatalo. Taustakangas ja kyltti on kiinnitetty nippusiteillä teltan rakenteisiin. Jokainen tuotepari on omalla pienellä pöydällään. Keskellä on hyllyjä, joissa on myytävät kierrätystuotteet, esitteitä ja somisteita. Kassa on korkeampi pöytä sisäänkäynnin suulla (ei näy kuvassa). Julisteita on ripoteltu eri paikkoihin.

OHJEET TOTEUTUKSEEN

Lataa materiaalit [Materiaalipankista](#)

Itsenäinen ostoskierros

- Ilmastovalintatalo toimii hyvin myös ilman opastusta. Asiakas voi kulkea Ilmastovalintatalon alusta loppuun ja tehdä ostoslistaan merkintöjä omien valintojensa mukaisesti. Käytyään kaikki tuoteparit läpi asiakas voi ottaa mukaansa kuitin, jossa on tiedot ostosten päästöistä sekä ympäristöfaktoja itse tuotteista.

Ohjattu ostoskierros

- Ohjatulla ostoskierroksella ”asiakkaat” voidaan jakaa ryhmiin, joita myyjä opastaa läpi Ilmastovalintatalon. Ohjattu ostoskierros mahdollistaa keskustelun valintojen lomassa.
- Myyjän avuksi ja taustatiedoksi löytyy tämän oppaan lopusta FAQ-osio, jossa on usein kysytyjä kysymyksiä ilmastonmuutoksesta ja Lähetysseuran tekemästä työstä ilmastonmuutoksen vaikutusten ehkäisemiseksi.
- Ohjatulla ostoskierroksella voi käyttää myös ostoskoreja tai -kasseja, joihin tuotteita kerätään. Tällöin tuotepakkauksia on varattava ryhmälukua vastaava määrä.
- Kuitin läpikäynnin jälkeen on mahdollista kertoa Lähetysseuran tekemästä ilmasto- ja ympäristötyötä maailmalla ja siitä, miten tätä työtä on mahdollista tukea.
- Mikäli Ilmastovalintatalo halutaan toteuttaa näyttävämmiin, on Lähetysseurasta lainattavissa roll-uppeja.

LAHJOITUKSET

Kaikki lahjoitukset/tuotteista saadut tulot menevät Tasaus-keräykselle tai muuhun sovittuun Lähetysseuran hankkeeseen. **Ilmastoalintatalolla ei voi kerätä varoja muille järjestöille tai muihin tarkoituksiin.**

Kaupassa voi olla esillä Tasaus-esitteitä ja Global action -kortteja sekä kierrätystuotteita myynnissä. Mahdollisia myyntituotteita voivat olla myös vegeaaniset leivokset tai reilun kaupan luomukahvi tai tee (esim. 1-2e / kuppi).

Myynnissä olevien tuotteiden pitää noudattaa Ilmastoalintatalon ideaa ja olla mahdollisimman vähäpäästöisiä, eettisiä ja ympäristöystävällisiä (kasvis/vegaani, reilu kauppa, luomu, lähituotanto, kausituotteet).

FAQ – ilmastonmuutoksesta

Mitä väliä sillä on, mitä suomalaiset täällä tekevät, kun Kiinan tai Intian päästöt ylittävät meidän reilusti?

Keskivertosuomalaisen hiilijalanjälki on 10 300 kg CO₂ e. Siitä 33% on asumisen päästöjä, 22% liikkumisen ja matkailun päästöjä, 20% ruoan päästöjä ja 25% muuta kulutusta. (Sitra)

Intialaisen hiilijalanjälki on 1800 kg CO₂ e ja kiinalaisen 7600 kg CO₂ e. (European Commission, Joint Research Center, Emissions database for Global Atmospheric Research.)

Intia ja Kiina tuottavat paljon uusiutuvaa energiaa, esim. Intia aikoo olla maailman kolmanneksi suurin aurinkoenergian tuottaja. Rikkaat länsimaat ovat saastuttaneet maapalloa jo satoja vuosia, minkä takia on järkevää ja reilua, että nyt jäljelle jäävä päästöbudjetti olisi kehittyville talouksille (Yle, Näkökulma, 1.2.2017). Jos Intia ja Kiina siirtyvät tekemään sitä, mitä länsimaat ovat tehneet kauan, maapallolla ei tosiaan ole tulevaisuutta. Siksi myös Lähetysseura puhuu ilmasto-oikeudenmukaisuudesta.

Mitä hyötyä ilmastotyöstä on? Miksi Suomen pitää tehdä osansa?

Historiallisesti länsimaat ovat aiheuttaneet suurimman osan päästöistä. Samalla ne ovat päässeet hyötymään päästöjen tuomasta talouskasvusta. Kehitysmaiden kohdalla asia ei taas ole näin. Ne ovat aiheuttaneet vähiten päästöjä, mutta myös hyötäneet vähiten talouskasvusta. (<https://data.worldbank.org/indicator/EN.ATM.CO2E.PC>.)

Kehittyvät maat tulevat tutkimusten perusteella kärsimään ilmastonmuutoksen vaikutuksista eniten, mm. lisääntyvän kuivuuden ja luonnonkatastrofien vuoksi. Siksi ilmastonmuutoksen vaikutuksien tasaaminen on oikeudenmukaista. Ilmastotyöllä ehkäistään myös ilmastopakolaisuutta, kun ihmisten mahdollisuudet asua omilla kotiseuduillaan turvataan.

Miksi ilmastonmuutoksen ehkäiseminen on yksilön vastuulla, jos sen aiheuttajat ovat olleet talouskasvuun pyrkiviä laajempia toimijoita?

Ilmastonmuutos ei missään nimessä voi olla yksin yksilön vastuulla, vaan tarvitsemme sekä mikro- että makrotasojen yhteistyötä (esim. yritykset, valtiot, kansainväliset organisaatiot, paikalliset toimijat jne.). Kotitaloudet aiheuttavat kuitenkin esimerkiksi Suomessa noin 66% kulutusperusteisista kasvihuonekaasupäästöistä kaikista päästöistä, mikä kertoo siitä että, että meidän on väistämättä muutettava esimerkiksi kulutustottumuksiamme ja elämäntapaamme ympäristöystävällisempään suuntaan. Teknologian kehittyminen entistä vähähiilisemmäksi ei ole yksistään riittävän nopeaa, sillä kulutus on jatkuvassa kasvussa. (Syke 2019.)

Kulutustottumukset heijastavat suoraan kysynnän ja tarjonnan lakien kautta esimerkiksi yritysten menestykseen: voimme äänestää jaloillamme suosimalla ympäristöystävällisten yritysten tuotteita, mikä puolestaan voi aiheuttaa painetta muille toimijoille muovata omia tuotteita/palveluja vähemmän ympäristölle haitallisiksi.

Yksilöt ovat myös tärkeässä roolissa luomassa painetta päätöksentekijöille esimerkin kautta. Omilla valinnoillamme voimme indikoida esimerkiksi poliitikoille, millaista politiikkaa äänestäjät haluavat.

Keskeistä on, että keskivertosuomalaisella on varaa valita paremmin. Meillä on tarvittavaa tietoutta, varoja ja resursseja tehdä ympäristön kannalta edullisia päätöksiä arjessa.

FAQ – ilmastonmuutoksesta

Miten voin helpoiten pienentää hiilijalanjälkeäni?

Ruoasta tulevia päästöjä voi pienentää siirtymällä kasvisruokavalioon tai ryhtymällä vegaaniksi. Jo nautanlihan jättäminen pois ruokavalioista pienentää hiilijalanjälkeä merkittävästi. Hiilijalanjäljestä kolmannes (33%) tulee asumisen päästöistä. Asumisen päästöt taas koostuvat suurelta osin lämmityksestä, 2290 kg CO₂e. Se on tällä sijainnilla ymmärrettävää, koska kylmä talvi, mutta monen sisäilma saattaa välillä olla liiankin lämmin. Jos lämmitykseen pystyy itse vaikuttamaan, voi kääntää patteria vähän pienemmälle (paremmat yöunet!) ja käyttää uusiutuvia energiamuotoja. Sähkön päästöt ovat seuraavaksi suurimmat, 560 kg CO₂e. Sähkösovimuksen asukas yleensä solmii itse, jolloin on mahdollista valita uusiutuvaa energiaa käyttävä sähköyhtiö. Maalämpö, ilmalämpöpumppu ja ekosähkö takaavat pienet päästöt. Esim. Ekosähkö Oy:lla on luonnonsuojeluliiton EKOenergia-merkki.

Liikkumisen ja matkailun päästöt ovat keskivertosuomalaisen hiilijalanjäljestä 22%, suunnilleen saman verran kuin ruoan (Sitra). Pyöräily, julkisen liikenteen käyttö ja lentämisen lopettaminen pienentävät liikkumisen päästöjä. Jos haluaa matkustaa, voi kerätä lomapäivät yhteen könttään, olla pidemmän aikaa ja matkustaa kohteeseen junalla mahdollisuuksien mukaan. Myös matkanteko on osa matkaa! Vaihtoehtoisesti voi suosia kotimaanmatkailua. Ilmastoystävällisyys tulee lisääntymään myös matkailussa ja erilaiset yritykset haluavatkin tarjota ekologisempia vaihtoehtoja. Paikallisten suosiminen kannattaa aina, airbnb ja pienet paikalliset hostellit takaavat myös mielekkäämmän kokemuksen kuin ketjuhotellit. Jos valitset hotellin, katso onko sillä ympäristösertifikaatti.

Hyviä arjen konsteja ovat myös esimerkiksi kierrättäminen ja tavaroiden uusiokäyttö. Suomalaisten ylikulutuspäivä tuli vastaan tänä vuonna jo huhtikuussa (eli huhtikuuhun mennessä olimme kuluttaneet saman verran mitä meidän olisi saanut kuluttaa vuoden aikana).

Pitääkö kaikkien alkaa vegaaniksi, lopettaa lentäminen ym.?

Ei. Tärkeintä on, että aloittaa edes jotakin, esimerkiksi tarpeettoman lentomatkailun vähentäminen, kasvisvaihtoehtojen lisääminen omaan ruokavalioon, julkisen liikenteen hyödyntäminen oman auton sijasta jne. Tosiasia kuitenkin on, että meidän tulee tehdä radikaaleja muutoksia, jotta ilmaston lämpeneminen saadaan pysäytettyä 1,5 asteeseen. Kulutamme tällä hetkellä 2/3 enemmän kuin mitä ilmastonmuutoksen pysäyttämisen kannalta saisimme. Miksi ilmastonmuutoksen ehkäiseminen on yksilön vastuulla, jos sen aiheuttajat ovat olleet talouskasvuun pyrkiviä laajempia toimijoita?

FAQ – Suomen Lähetykseura

Mitä Lähetykseura tekee ilmaston hyväksi?

Lähetykseuralla on monia ympäristö- ja ilmastohankkeita, joissa autetaan ihmisiä sopeutumaan ilmastomuutoksen aiheuttamiin ongelmiin, kuten kuivuuteen ja ruokapulaan. Hankkeita on esimerkiksi Tansaniassa, Nepalissa ja Mauritiassa. Tällä hetkellä ilmastomuutoksen aiheuttamista ongelmista kärsivät eniten ne, joilla ei ole mitään tekemistä sen synnyttämisen kanssa. Lähetykseura haluaa korjata tätä epäoikeudenmukaisuutta. Hankkeissa istutetaan puita, rakennetaan toimivampia kastelu- ja vedenkeruujärjestelmiä ja puuta säästäviä liesiä. Hankkeet pyritään toteuttamaan yhteisöpohjaisesti, jolloin toiminta hyödyttää alueen asukkaita heti ja tulevaisuudessa. Esim. istutetut puut sitovat hiilidioksidia ja tuottavat hedelmiä syötäväksi tai myytäväksi. Liesien avulla säästetään puuta, mikä säästää ympäristöä ja työtä. Tansaniassa on kärsitty kovasta kuivuudesta jo kauan, ja sen seurauksena esim. maissin hinta heittelee ja huonoina kausina paikallisilla ei ole varaa ostaa maissia. Lähetykseuran hankkeet pyrkivät vastaamaan kriisitilanteisiin, mutta luomaan myös pysyvämpää muutosta. Voit lukea lisää Tasaus-kampanjasta Lähetykseuran nettisivuilta tai Tasaus-esitteistä. Lähetykseuran ilmastotyö ei lopu kampanjan loputtua, vaan ilmastomuutos ja ympäristö ovat toiminnassa läpileikkaavia teemoja, eli jokaista hanketta mietitään myös niiden osalta.

Ilmasto- ja ympäristötietoisuus on koko työmme läpileikkaava teema. Siksi Lähetykseuran ilmastotyö on laaja-alaista. Istutamme puita metsäkadosta kärsiville alueille, opetamme yhteisöjä viljelemään säänvaihtelua kestäviä lajikkeita, autamme varautumaan luonnonkatastrofeihin, kehitämme ympäristöystävällisiä energiaratkaisuja ja paljon muuta. Kaikki työ tapahtuu yhdessä kumppanijärjestöjemme kanssa, jotta apu menee aidosti perille sinne, missä sitä tarvitaan. Ilmastotyötä tehdään muun muassa Boliviassa, Laosissa, Nepalissa, Tansaniassa ja Zimbabwessa.

Miksi Lähetykseura tekee ilmastotyötä?

Lähetykseura on koko historiansa ajan tukenut kaikkein heikoimmassa asemassa olevia. Ilmastomuutos taas vaikuttaa eniten juuri maailman köyhimpiin maihin. Olemme työssämme nähneet, miten ilmastomuutos aiheuttaa kuivuutta, metsäkatoa ja luonnonkatastrofeja esimerkiksi Tansaniassa ja Nepalissa. Kuivuus ja äärimmäiset sääolosuhteet vievät perheitä mahdollisuuden elinkeinoon ja esimerkiksi viljelyyn. Ilmastomuutos uhkaa siten myös pyyhkäistä jo tehdyn kehitysyhteistyön saavutuksia pois.

Vaikka nämä maat kärsivät ilmastomuutoksen vaikutuksista eniten, ne ovat vaikuttaneet samalla päästöjen syntyyn vähiten. Siksi maailman köyhimpien tukeminen ilmastomuutokseen sopeutumisesa on keskeinen osa Lähetykseuran tehtävää.

Ilmastotyöllä on myös teologiset perusteet. Kristittyjen tehtävään kuuluu varjella luomakuntaa ja luontoa. Jeesukselle keskeinen lähimmäisenrakkaus kutsuu meitä puolustamaan heikkoja ja jakamaan omastamme. Näin ollen lähimmäisenrakkauden periaate kehottaa meitä huolehtimaan maailman köyhimmistä, joiden elämää ilmastomuutos vaikeuttaa eniten.

FAQ – Suomen Lähetysseurasta

Ettekö aiheuta itsekin päästöjä, kun lennätte maihin, jossa teette töitä?

Aiheutamme, ja se on valitettavaa. Lähetysseuran lentämisestä aiheutuvat päästöt ovat keskimääräistä isommat. Olemme kuitenkin kirkon ympäristödiplomin myötä sitoutuneet vähentämään lentojemme määrää, etenkin kotimaassa. Kompensoimme lentämisestä aiheutuvat päästömme ilmastorahastoomme Hope Fundiin, jonka varat käytetään metsityshankkeisiin Tansaniassa ja Nepalissa metsäkadosta kärsivillä alueilla.

Onko Lähetysseurasta tullut ilmastojärjestö?

Lähetysseura pyrkii kokonaisvaltaiseen lähestymistapaan kaikessa työssä, joten ilmastotyö on luonnollinen osa esimerkiksi kehitysyhteistyöhankkeita. Ilmasto on läpileikkaavana teemana kaikessa Lähetysseuran työssä samalla tavalla kuin vaikkapa ihmisoikeudet. Lähetysseura ei ole ilmastojärjestö.

Lähetysseura eroaa muista lähetysjärjestöistä siinä, että ei tehdä vain perinteistä julistustyötä, vaan huomioidaan ihmisen elämä kokonaisvaltaisesti.

FAQ – Ilmastovalintatalosta

Millä ja miten Ilmastovalintatalon tuotteiden päästöt on laskettu?

Tuoteparien päästöjen laskennassa on pyritty käyttämään monia mitta-areita, ”kuittiin” on merkitty mistä lähteistä tiedot ovat. Tutkimusta tehdään jatkuvasti, joten lukemat voivat muuttua. Ilmastovalintatalon tarkoituksena on saada ihmiset pohtimaan omia kulutusvalintoja ja sitä, voisiko asioita tehdä eri tavalla. Tarkoituksena ei ole korostaa tiettyjen tuotteiden päästöjä tai syyllistää niitä käyttäviä, vaan tarjota tietoa. Päästöjen selvittäminen ja ilmastoystävällisten valintojen tekeminen ei kuitenkaan voi olla vain yksilöiden tehtävä, vaan nyt tarvitaan suuria muutoksia.

Miksi tukea ympäristötyötä juuri Lähetysseuran kautta?

Lähetysseuran toiminta on läpinäkyvää ja kyseessä on luotettava, kotimainen järjestö, joka vastaa toimintansa tuloksellisuudesta ulko-ministeriölle. Lähetysseuralla on 160 vuotta kokemusta ja osaamista takanaan erityisesti kehitysmaaolosuhteista ja työntekijät ovat nähneet omin silmin käytännössä, millaisia haasteita ilmastonmuutos aiheuttaa kehitysmaissa. Paikalliset kumppanuudet ovat Lähetysseuran toiminnan ytimessä, mikä takaa sen, että myös paikallisten ihmisten ajatukset ja äänet tulevat kuulluksi ja he saavat itse kehittää ilmasto-työtä haluamallaan tavalla.

Lähetysseura ei katso asioita vain yksien lasien läpi, vaan soveltaa aina kokonaisvaltaista lähestymistapaa huomioiden ympäristökysymysten lisäksi myös sosiaaliset ja taloudelliset ulottuvuudet.

Miten ilmastovalintatalo ehkäisee ilmastonmuutosta?

Tietouden levittäminen ja ihmisten herättely siihen, että omilla valinnoilla on suurempi merkitys kuin tulemme usein ajatelleeksi. Ympäristöystävällisiä vaihtoehtoja on tarjolla runsaasti.